

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตำบลบางปลา จังหวัดสมุทรปราการ โดยคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในตำบลบางปลา จังหวัดสมุทรปราการ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือ ประชาชนในตำบลบางปลา จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 15 หมู่บ้าน จำนวนประมาณ 30,751 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และกลุ่มที่ 2 คือ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครูในโรงเรียน และครูในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คณะกรรมการชุมชน ซึ่งใช้การสนทนากลุ่มประมาณ 6 – 13 คน ในประเด็นปัญหาและความต้องการที่เฉพาะเจาะจง (สำนักงานสกว., 2551)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในตำบลบางปลา จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มแบบ สัดส่วน (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ เครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 คน

ตารางแสดงจำนวนประชากรในตำบลบางปลา จำแนกตามหมู่ และขนาดกลุ่มตัวอย่าง

หมู่	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	413	5

2	1,782	21
3	5,069	62
4	545	7
5	648	8
6	759	9
7	1,209	15
8	550	7
9	4,596	57
10	5,643	70
11	6,485	80
12	1,140	14
13	702	8
14	621	8
15	578	8

3.2 เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จะดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายปิด (Close-ended) และคำถามปลายเปิด (open-ended) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิดที่ได้ศึกษา เอกสาร ทฤษฎี และแนวคิดต่าง ๆ รวมถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในตำบลบางปลา จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ส่วนที่ 2 : แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน 4 ประเด็น คือ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารจัดการ จำนวน 25 ข้อ

ส่วนที่ 3 : ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน 4 ประเด็น คือ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารจัดการ มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด

การพัฒนาเครื่องมือวิจัย ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากตำรา งานวิจัย บทความ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร มาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และจัดทำแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย แล้วนำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวณี เพื่อกบัวขาว ดร.พนิต ศรีประดิษฐ์ และอาจารย์จักรพันธ์ พรหมฉลวย เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและวิเคราะห์ข้อคำถาม เพื่อแก้ไขให้เหมาะสม จากนั้นคณะวิจัยจึงนำผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าคุณภาพความเที่ยง (validity)

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.891

3.2.2 การสร้างแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) คณะผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เพื่อนำมาเป็นแนวทางตั้งประเด็น ในการสนทนากลุ่ม

2. จัดทำแบบสนทนากลุ่มตามประเด็นของแบบสอบถาม คือประเด็นด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมที่ประชาชนต้องการให้มีในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การดำเนินงาน ตลอดจนการวัดและการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพิ่มเติม

3. นำแบบสนทนากลุ่ม ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านเดิม เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและวิเคราะห์ข้อคำถาม เพื่อแก้ไขให้เหมาะสม จากนั้นคณะวิจัยจึงนำผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปยังศูนย์การศึกษานอกกระบบ ศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัย และพื้นที่ ในชุมชนต่างๆ ในตำบลบางปลา เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

2. คณะผู้วิจัย ลงพื้นที่และรวบรวมแบบสอบถาม ใช้เวลาประมาณ 2 เดือน ได้แบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น 400 ฉบับ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง เพศชาย 183 คน คิดเป็น 45.8% เพศหญิง 217 คน คิดเป็น 54.3%

3. คณะผู้วิจัย ขอหนังสือเชิญจากสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 20 คน ร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ในวันศุกร์ ที่ 23 มีนาคม 2561 ตั้งแต่เวลา 9.00 – 12.00 น. ณ ห้องประชุม 1201 อาคารอำนวยการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ โดยนำประเด็นปัญหาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อร่วมกันเสนอแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตำบลบางปลา จังหวัดสมุทรปราการ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) โดยใช้สถิติการวิจัย ดังนี้

การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (descriptive statistics)

1. การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยการหาค่าเฉลี่ย (arithmetic means) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยใช้เกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ยเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ข้อคำถามเชิงบวก
เห็นด้วยมากที่สุด	4
เห็นด้วยมาก	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

เกณฑ์การแปลผลแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด โดยใช้วิธีการนำค่าคะแนนสูงสุดลบด้วยค่าคะแนนต่ำสุด แล้วหารด้วยจำนวนระดับการวัดตามแนวความคิดของ Best (1977)

$$= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{4 - 1}{3} = 1$$

เพราะฉะนั้นค่าคะแนนที่คำนวณได้จากสูตร จะนำไปใช้ในการกำหนดช่วงคะแนนเพื่อแปลผลดังนี้

ช่วงคะแนน	ความหมาย
1.00 – 2.00	เห็นด้วยระดับน้อย
2.01 – 3.00	เห็นด้วยระดับปานกลาง
3.01 – 4.00	เห็นด้วยระดับมาก

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance) และเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffe)

4. วิเคราะห์ข้อมูล แนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการสนทนากลุ่ม นำมาจัดลำดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน เพื่อเสนอแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตำบลบางปลา จังหวัดสมุทรปราการ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี